

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/179548>

Please be advised that this information was generated on 2019-04-25 and may be subject to change.

Navranter kan het bijna niet. In het noordwesten van Durban ligt een golfbaan, symbool voor rijkdom en luxe. Pal daarnaast een informele nederzetting met schamele optrekjes van zinken golfplaat. Waar de mensen, soms letterlijk, moeten vechten voor een menswaardig bestaan.

Op de Papwa Sewgolum Municipal Golf Course in Durban zou het zomaar kunnen: bij de afslag voor hole 6 raak je het golfballetje verkeerd en het verdwijnt met een boog over een rijtje bomen en een betonnen muur. Je ziet het witte balletje nooit meer terug. Het heeft, stuiiterend en rollend over de zinken daken van de *shacks* ergens in de New Germany Informal Settlement zijn eindbestemming gevonden. Spelende kinderen hebben het daar vast dankbaar in bezit genomen.

De 18-holes golfbaan ligt aan weerszijden van de New Germany Road in Reservoir Hills, een stadsdeel in het noordwesten van eThekweni, de grootstedelijke gemeente met de metropool Durban als kern. Aan de noordzijde van de golfbaan stroomt de Umgeni

Dronefoto van Johnny Miller met rechtsonder de afslag voor hole 6 van Papwa Sewgolum Golf Course, en middenonder een deel van de New Germany Informal Settlement. De foto is genomen uit het westen.

De Papwa Sewgolum Golf Course bij Durban

River, aan de zuidzijde loopt de M19, een drukke autoweg, en aan de westzijde de Mountbatten Drive. De kleine informele nederzetting New Germany ligt in de noordwesthoek van de golfbaan. Aan de westzijde van de informele nederzetting ligt, ingeklemd tussen de Mountbatten Drive en de New Germany Road, een klein winkelcentrum met een vestiging van supermarktketen Checkers als grote trekker. De New Germany Road is vernoemd naar Duitse immigranten die zich hier in 1848 vestigden om er een nieuw bestaan op te bouwen.

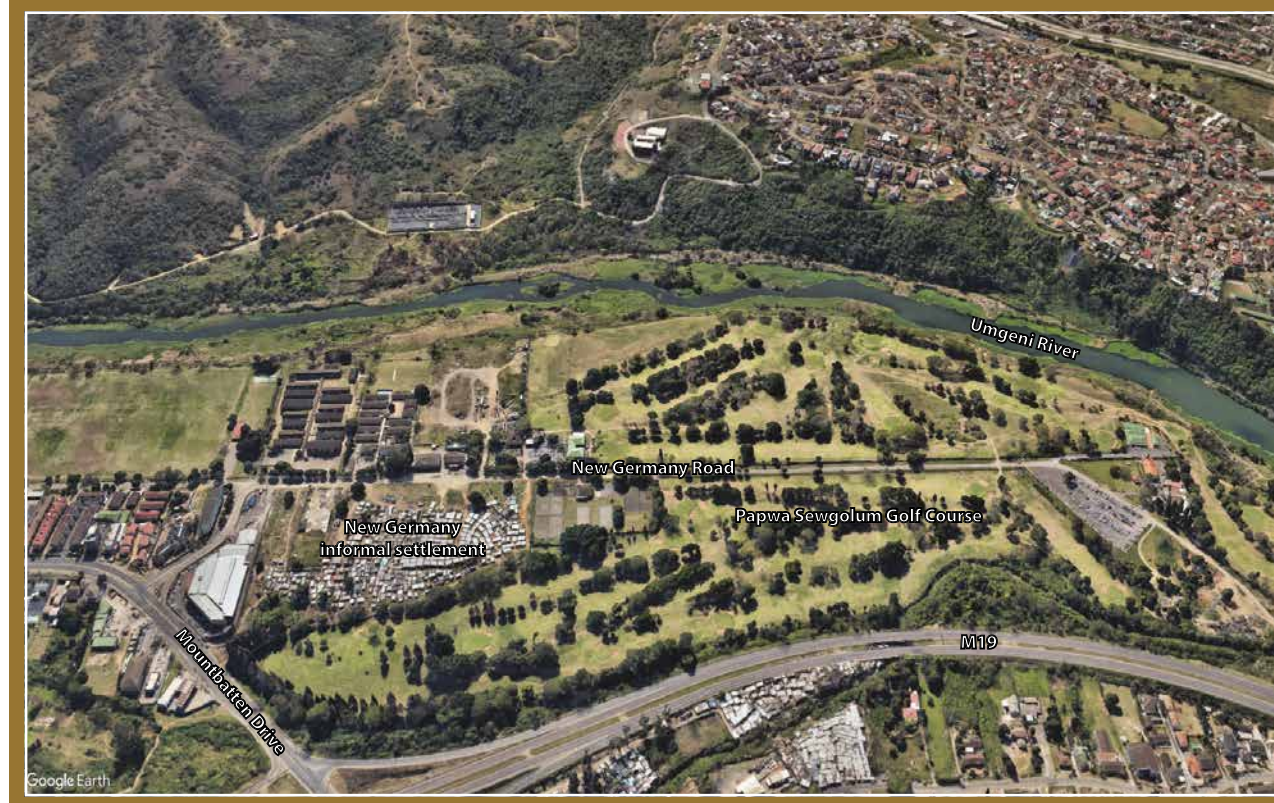
INDIAN

De golfbaan aan de New Germany Road werd geopend in 1982 en is vernoemd naar Papwa Sewgolum, een beroemde, gekleurde golfspeler van Indiase komaf (zie kader pag. 26). De apartheid regeerde in het begin van de jaren 80 nog met ijzeren hand over Zuid-Afrika, ook in de sport. De golfbaan was in die tijd dan ook

uitsluitend toegankelijk voor leden van de Durban Indian Golf Club. In dit deel van het land wonen veel mensen van Indiase komaf. Hun voorouders werden tussen 1860 en het begin van de 20^e eeuw door de Britse koloniale overheersers als contractarbeiders uit het toenmalige Brits-Indië naar Natal gehaald om daar te werken op de suikerrietplantages. In de apartheidsjaren werden 'Indiërs' geïdentificeerd als een aparte raciale groep. Momenteel wonen er bijna 150.000 mensen met Indiase roots in Durban; in de gemeente eThekweni bijna 600.000. In heel Zuid-Afrika wonen ruim 1,2 miljoen 'Indiërs', van wie de meesten in de provincie Kwazulu Natal.

In 1991, toen Nelson Mandela inmiddels een vrij man was en de voorbereidingen voor de overgang naar een nieuw, democratisch Zuid-Afrika in volle gang waren, werd de golfbaan uitgebreid van 9 naar 18 holes. In 2004 opende de Durban Golf Club (let op: nu zonder de toevoeging Indian) aan de New Germany Road haar

Googlebeeld van de Papwa Sewgolum Golf Course

De gemeente eThekweni kent zo'n 520 shacklands als New Germany, zonder elektriciteit, water of sanitair

nieuwe clubgebouw en een bewaakte parkeerplaats. Met een gift van een half miljoen rand uit de nationale loterij bouwde de golfclub in 2012 een stevig hek rondom de 9 holes aan de zuidkant van de New Germany Road. Hoewel hier nu iedereen een balletje kan slaan, is – 22 jaar na de afschaffing van de apartheid – de Papwa Sewgolum Municipal Golf Course nog steeds vooral het domein van golfspelers van Indiase komaf.

BUREN

In maart 1997 werden 700 illegale *squatters*, zo'n 200 huishoudens, met geweld weggejaagd van een stuk privégrond aan de Derma Road, iets verderop in het stadsdeel Reservoir Hills. Ze woonden daar al 17 jaar. De lokale autoriteiten van het stadsdeel Inner West vingden de ontheemde gezinnen op in tenten op een braakliggend stuk grond aan de New Germany Road, direct grenzend aan de Papwa Sewgolum golfbaan. Het zou een tijdelijk verblijfsgebied zijn, maar al een week later werden de eerste shacks gebouwd. Nu, 20 jaar later, is het aantal huishoudens gegroeid tot zo'n 250 en niets wijst erop dat de informele nederzetting op korte termijn zal verdwijnen.

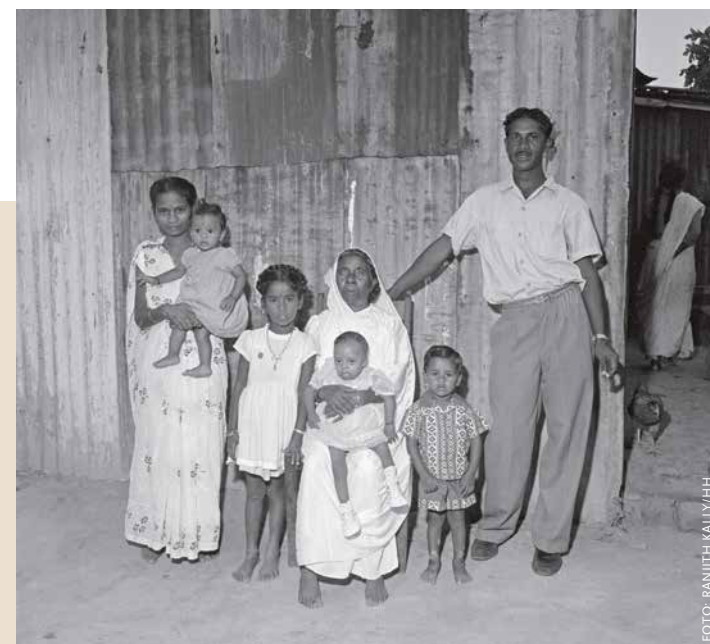
De golfclub is, op zijn zachtst gezegd, niet blij met deze burenen. Regelmatig valt in het clubhuis de stroom uit doordat bewoners van New Germany illegaal stroom aftappen. Ook de beregeningsinstallaties voor de *greens* vallen dan stil. In oktober 2013 moest een driedaags toernooi al na de eerste dag worden afgebroken, omdat bij hevige rellen tussen bewoners en ordetroepen op de

New Germany Road de veiligheid van de golfers niet langer gegarandeerd kon worden. Een van de golfers trof zijn auto op de parkeerplaats van de golfclub aan met een lekke band. Oorzaak: een verdwaalde kogel.

De hele gemeente eThekweni telt zo'n 520 *shacklands* als New Germany. De bewoners ervan zijn in een min of meer permanente strijd verwickeld met de autoriteiten om toegang te krijgen tot de meest basale voorzieningen als elektriciteit, water en sanitair. Die strijd manifesteert zich zelden in de vorm van een vreedzaam protest, maar gaat vaak gepaard met geweld. Ook in de New Germany Informal Settlement.

GEWELD

Op een zaterdag, eind oktober 2013, komen medewerkers van het gemeentelijk elektriciteitsbedrijf naar de New Germany Road om een eind te maken aan het illegaal aftappen van elektriciteit van lantaarnpalen. Ze worden begeleid door leden van een particuliere beveiligingsdienst, die in Zuid-Afrika wapens mogen dragen. Bewoners protesteren luid, blokkeren de New Germany Road met brandende autobanden en gooien met stenen en flessen naar de elektriciens en hun beveiligers. Het protest zwelt aan, de leden van de beveiligingsdienst raken ingesloten door woedende bewoners, grijpen naar hun wapens en beginnen te schieten. Resultaat: twee doden en zeven gewonden. En een auto met een lekke band op de parkeerplaats van de golfclub.

Als Papwa in 1959 de Dutch Open in Den Haag wint, wordt hij bij thuiskomst als een held binnengehaald, en begeleidt een stoet auto's vol fans hem naar de shack van hout en golfplaten (foto), waar hij woont met zijn blinde moeder en andere familieleden.

Nadat Zoeloekoning Goodwill Zwelithini in april 2015 verkondigde dat buitenlanders terugmoesten naar hun eigen land, werden mannen en vrouwen uit Zimbabwe, Mozambique en Malawi door Zoeloes bekogeld, geslagen en verjaagd uit *shacklands* en *townships*.

Na deze vreselijke gebeurtenis haast burgemeester Nxumalo van eThekweni zich om te verklaren dat het gemeentelijk elektriciteitsbedrijf zich nooit exclusief had mogen inlaten met een particuliere beveiligingsdienst, maar ook de hulp had moeten invoeren van de politie. Dan zou het volgens de burgemeester nooit zo uit de hand gelopen zijn. Tegelijkertijd spreekt hij zijn medeleven uit met de families van de slachtoffers. En hij belooft de inwoners van New

Den Haag de Dutch Open. In Zuid-Afrika wordt hij bij thuiskomst als een held binnengehaald. Het jaar daarop verdedigt hij zijn titel met succes in Valkenswaard en in 1964 wint hij de Dutch Open nog een keer.

Pas in 1963 mag Papwa in zijn eigen land voor het eerst aan open golftoernooien meedoen; daarvoor heeft hij regelmatig toernooien gewonnen met alleen zwarte en gekleurde spelers. Dat jaar speelt hij met geleende clubs en golfschoenen op de Durban Country Club de Natal Open. Als Indiër mag hij het clubhuis niet betreden en zich ook niet omkleden in de kleedkamers. Buiten is voor hem een caravan neergezet; eten doet Papwa samen met de zwarte

caddies. Hij wint het toernooi en laat ruim honderd blanke golfers achter zich. Staan- de in de stromende regen krijgt hij door een raam de trofee voor de winnaar uitgereikt, terwijl de officials en andere deelnemers binnen blijven in het clubgebouw. Foto's van dit stuitende tafereel bereiken westerse media; zij dragen bij aan het uitroepen van een internationale sportboycot van Zuid-Afrika die tot 1992 zal duren.

De regering-Verwoerd beslist in 1966 dat sporters niet meer in gemengde toernooien mogen spelen. Papwa gaat in 1967 naar Amerika, maar keert uit heimwee terug naar Durban. Omdat hem in zijn eigen land het recht ontzegd wordt te golfen tegen blanke topspelers, trekt

Germany dat de gemeente haast zal maken met de aansluiting van de wijk op het elektriciteitsnet. Maar een jaar later is er van deze belofte nog niets waargemaakt en blokkeren boze bewoners, het wachten meer dan beu, de drukke M19. Ook dat leidt weer tot een gewelddadige confrontatie. Dit keer met de politie en gelukkig zonder doden of gewonden.

KONING ZWELITHINI

Geweld is in Zuid-Afrika in de *townships* en informele nederzettingen helaas een *fact of life*. Het geweld richt zich niet alleen tegen de lokale autoriteiten, maar ook tegen 'vreemdelingen'. Dit zijn arme sloebers uit naburige Afrikaanse landen, die in de steden van Zuid-Afrika op zoek zijn naar een betere toekomst en zijn neergestreken in townships en informele nederzettingen.

Op 8 april 2015 vluchten 42 mensen uit de New Germany Informal Settlement naar het nabijgelegen politiebureau Sydenham. Allemaal mannen en vrouwen oorspronkelijk afkomstig uit Zimbabwe, Mozambique en Malawi. Ze zijn geslagen met stokken en flessen en bekogeld met stenen en als ze wegluchten, worden hun optrekjes en winkeltjes geplunderd. Het bewonerscomité van New Germany, bijna allemaal Zoeloes, heeft de vorige dag verklaard dat *foreigners* niet langer welkom zijn in de *community*. 'Take your shit and leave our country', kregen ze te horen. Daarmee verwees het bewonerscomité naar koning Goodwill Zwelithini, de traditionele leider van de Zoeloes, die een paar dagen eerder verkondigde dat buitenlanders moeten terugkeren naar hun eigen land. Niet alleen in New Germany, maar overal in eThekweni breken na de toespraak van deze nog altijd invloedrijke koning gewelddadige rellen uit met de buitenlanders als mikpunt. Er vallen meerdere doden en tweeduizend buitenlanders moeten in vluchtelingenkampen worden opgevangen. Met dank aan de koning. •

Papwa zich verbitterd terug in zijn huis in Durban. Hij overlijdt in 1978 in kommer- volle omstandigheden aan een hartaanval, hij is dan pas 48 jaar oud.

Na zijn dood duurt het 26 jaar voordat Papwa de erkenning krijgt die hij verdient. In 2004 reikt president Mbeki hem postuum de zilveren medaille van de Orde van Ikhama uit en in 2005 verschijnt er een film over hem: *Papwa: The Lost Dream of a South African Golfing Legend*. Papwa's zoon Rajen heeft een stichting opgericht die zijn vaders naam draagt en die zich ten doel stelt jong golftalent op te sporen in de townships en arme wijken van Durban.